

HUMANISTINEN
AMMATTIKORKEAKOULU

OPINNÄYTETYÖ

Kansalaistoiminnan kehittäminen

Case: Auralan kansalaisopisto

Christa Sirkiä

Kansalaistoiminnan ja nuorisotyön koulutusohjelma (210 op)

Arvioitavaksi jättämisaika 08/2015

www.humak.fi

HUMANISTINEN AMMATTIKORKEAKOULU

Kansalaistoiminnan ja nuorisotyön koulutusohjelma

TIIVISTELMÄ

Työn tekijä Christa Sirkiä	Sivumäärä 40 ja 3 liitesivua
Työn nimi Kansalaistoiminnan kehittäminen CASE: Auralan kansalaisopisto	
Ohjaava(t) opettaja(t) Anna Pikala, Minna Hautio	
Työn tilaaja ja/tai työelämäohjaaja Auralan kansalaisopisto, rehtori Sannaleena Härkönen	
Tiivistelmä Tämän opinnäytetyön tarkoituksena on kehittää kansalaistoimintaa Auralan kansalaisopiston Pohjois-Suomessa. Opinnäytetyön tilaajana toimii Auralan kansalaisopisto. Opinnäytetyön tavoitteena on luoda toimintamalli, jonka pohjalta voidaan jatkossa kehittää kansalaistoimintaa. Toimintamalli on suunniteltu Auralan kansalaisopistolle, mutta sitä voidaan hyödyntää myös muilla kansalaistoiminnan kentillä. Toimintamalli pohjautuu sosiokulttuurisen innostamisen periaatteisiin. Tämän opinnäytetyön merkitys ammatillisesti on tuoda uusi työkalu kansalaistoiminnan kehittämiseen niin ammatillisille kuin vapaaehtoisillekin. Kansalaistoimintaa tulee kehittää jatkuvasti, jotta se vastaa nykypäivän ja tulevaisuuden tarpeisiin ja haasteisiin, joita ovat sukupolven vaihdokset vapaaehtoisuudessa ja yhteiskunnan nojautuminen yhä enemmän kolmannen sektorin varaan. Tämän opinnäytetyön tutkimusmenetelminä on käytetty benchmarkkausta ja teemahaastattelua. Kyseilyn toteutin syksyllä 2014 sähköisenä ja haastattelin lisäksi potentiaalisia asiakkaita henkilökohtaisesti syksyn 2014 - kesän 2015 aikana.	
Asiasanat kansalaistoiminta, vapaaehtoistyö, sosiokulttuurinen innostaminen, kehittäminen	

HUMAK UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES
Degree Programme of Civic Activity and Youth Work

ABSTRACT

Author Christa Sirkiä	Number of Pages 40 and 3 appendix
Title Developing civic activity CASE: Aurala Adult Education Centre	
Supervisor(s) Anna Pikala, Minna Hautio	
Subscriber and/or Mentor Aurala Adult Education Centre, principal Sannaleena Härkönen	
Abstract This thesis is about developing the civic activity in Community Collage of Aurala in Pohjola-hall. The subscriber is Community Collage of Aurala. Aim of the thesis is to create an operating model. The thesis is about developing the civic activity in Community Collage of Aurala in Pohjola-hall. Subscriber of this thesis is Aurala Community College. The aim of the thesis is to create an operating model as the basis for the future development of civic activities. The operating model is designed to Aurala Community College, but it can also be used in other fields of civic activities. This model's background is inspired by the principles of sociocultural animation. The importance of this thesis is to bring a professional tool for the development of civic action both professionals and volunteers. Civil activities must be developed continuously and it is constantly evolving area, so that it corresponds to the needs and challenges of today and the future, which are successions of voluntary work and in society's reliance on increasingly based on the third sector. This thesis is done with research methods used in benchmarking and survey research. The survey is conducted in the autumn of 2014 as an in electronic form, as well as interviewing potential customers in addition during the fall of 2014 and the summer of 2015.	
Keywords civic activity, volunteering, sociocultural animation, developing	

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	5
2 AURALAN KANSALAI SOPISTO	7
2.1 Pohjola-sali	8
3 TIETOPERUSTA	9
3.1 Kansalaistoiminta	9
3.2 Vapaaehtoistyö	11
3.3 Sosiokulttuurinen innostaminen	12
4 AINEISTON HANKINTA JA ANALYSOINTI	15
4.1 Kysely Auralan kansalaisopiston käyttäjille	15
4.2 Haastattelut alueen lähiasukkaille	17
4.3 Benchmarkkaus	17
4.4 Aineiston analysointi	19
5 NÄKÖKULMAT KANSALAISTOIMINNAN KEHITTÄMISEEN	24
POHJOLA-SALISSA	24
5.1 Verkostoituminen	26
5.2 Toiminta	27
5.3 Markkinointi	27
6 TULOKSET	29
6.1 Toimintamalli kansalaistoiminnan kehittämiseen	30
6.2 Esimerkki mallin toteuttamisesta Pohjola-salissa	33
7 LOPPULUKU	36
LÄHTEET	38
LIITTEET	41
Liite 1. Haastattelurunko	41
Liite 2. Sähköisen kyselyn kysymykset	42

1 JOHDANTO

Opinnäytetyöni tarkoituksena on kehittää kansalaistoimintaa Auralassa, kaikenikäisten harrastus-, oppimis-, ja kohtaamispaikassa. Aurala sijaitsee Turussa, Pohjolan asuinalueella. Auralassa toimii Auralan kansalaisopisto, joka on Auralan Setlementti ry:n alaisuudessa toimiva toimintakeskus ja kohtaamispaikka, jonka ohjelmassa on monipuolista toimintaa vauvasta senioriin (Auralan Setlementti ry). Auralassa on avattu vuoden 2014 alussa uusi Pohjola-sali, jonka tavoitteena olisi toimia alueen asukkaiden kohtaamispaikkana. Tällä hetkellä Pohjola-salissa on toimintaa, mutta se ei ole saavuttanut vielä tavoitettua kävijämääristä ja monipuolisesta kansalaistoiminnasta.

Pohjola-salissa on ollut maksutonta toimintaa alueen asukkaille vuoden 2014–2015 aikana, mutta toiminta ei ole houkuttanut tarpeeksi kävijöitä. Toiminnan toivottaisiin olevan enemmän kansalaislähtöistä. Tavoite olisi kehittää Pohjola-salin kansalais-toimintaa kansalaislähtöisemmäksi, jotta toimintaan saataisiin mukaan enemmän alueen asukkaita vapaaehtoisiksi kansalaistoiminnan järjestäjiksi sekä kävijöiksi.

Opinnäytetyöni tilaaja on Auralan kansalaisopisto, joka toimii Auralan Setlementti ry:n alaisuudessa Auralassa. Kansalaisopisto tarjoaa pääsääntöisesti aikuisille maksullista yleissivistävää koulutusta, mutta myös lapsille ja nuorille löytyy yksittäisiä kursseja. Auralan kansalaisopiston toimintaan osallistuu vuosittain noin 5 000 opiskelijaa. (Auralan Setlementti ry 2012.)

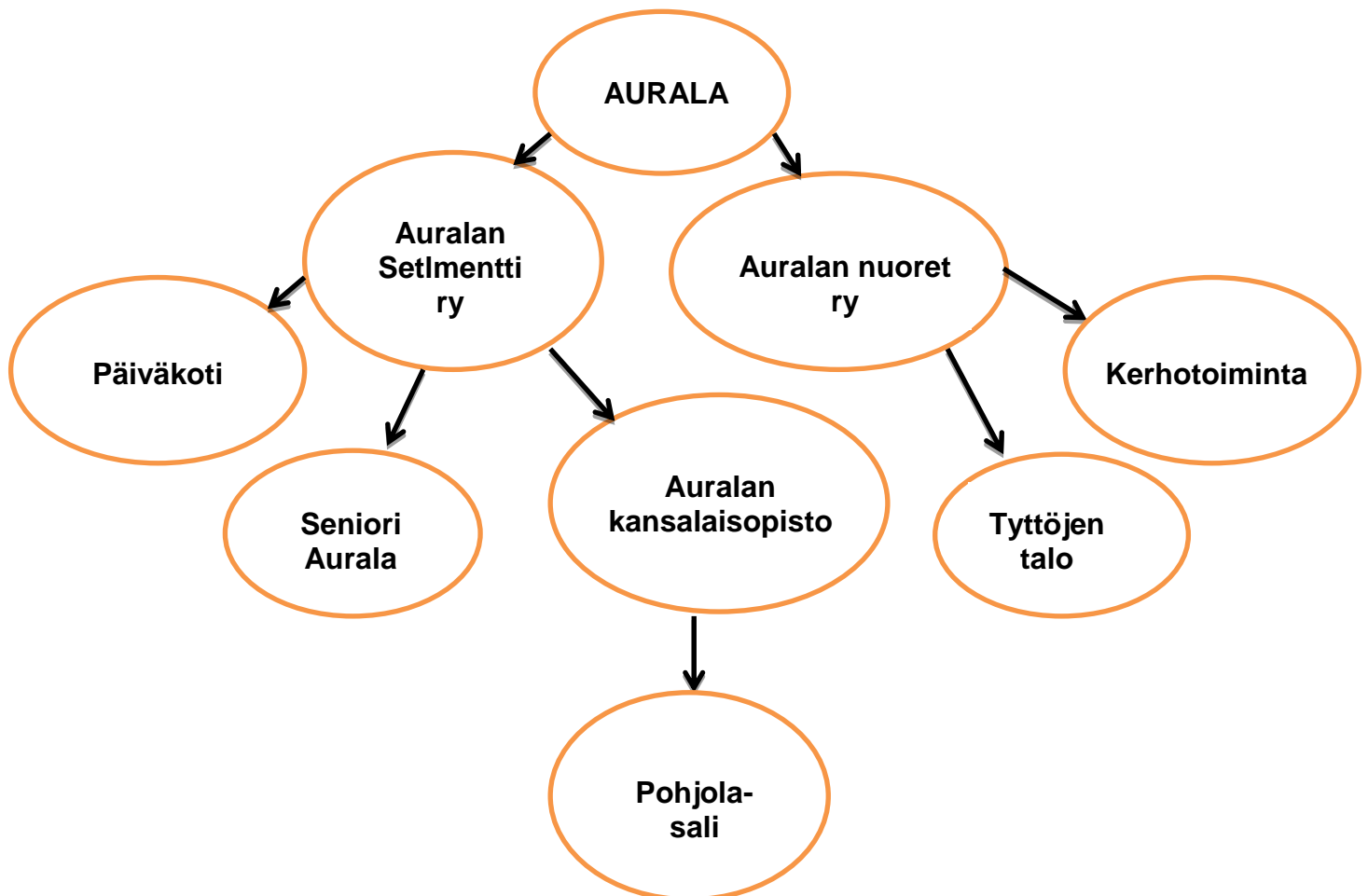
Opinnäytetyön tavoitteena on luoda toimintamalli, jolla voidaan kehittää kansalais-toimintaa niin, että toiminta olisi enemmän kansalaislähtöistä. Toimintamalli keskittyy tarkastelemaan kansalaistoimintaa markkinoinnin, verkostojen ja toiminnan näkökulmista. Valitsin nämä näkökulmat yhdessä opinnäytetyön tilaajan kanssa, koska ne luovat pohjan menestyksekkäälle kansalaistoiminnalle. Toimintamallia luodessani käytin hyväkseni Aaro Harjun luomaa kolmen kehitystien mallia (Harju 2010, 171).

Toimintamalli voidaan ottaa käyttöön Auralassa, mutta sitä voidaan myös hyödyntää muilla kansalaistoiminnan sektoreilla. Ihannetilanne olisi nähdä toimintamallin toimivuus käytännössä. Ammatillisesti toimintamallista on hyötyä kansalaistoiminnan kentillä työskenteleville, sillä kansalaistoiminnan kentät ovat jatkuvasti muuttuvia ja niitä tulee kehittää, jotta ne vastaavat mahdollisimman monipuolisesti ihmisten tarpeisiin.

Esittelen ensin opinnäytetyössäni tilaajan ja tarpeen työlleni. Tämän jälkeen esittelen tietoperustan ja käsitteet: kansalaistoiminnan, vapaaehtoistyön sekä sosiokulttuurisen innostamisen. Sen jälkeen esittelen näkökulmat: verkostoitumisen, toiminnan ja markkinoinnin. Näkökulmien, tietoperustan, tilaajan tarpeen ja aineiston pohjalta luon toimintamallin. Lopuksi esittelen kuvitteellisen esimerkin avulla, kuinka toimintamallia voidaan hyödyntää käytännössä Pohjola-salissa.

2 AURALAN KANSALAIPOISTO

Opinnäytetyöni tilaaja Auralan kansalaisopisto on Auralan Setlementin sekä Auralan Nuorten muodostama kohtaamispaikka. Auralan Setlementti ylläpitää kansalaisopistoa ja päiväkotia sekä järjestää senioreille viriketoimintaa, josta vastaa SenioriAurala. Päiväkoti ja kansalaisopisto toimivat Auralan tiloissa. Auralan Nuoret järjestää koulu- laisten iltapäivä- ja kesäkerhotoimintaa, nuorisotoimintaa ja ylläpitää Raha- automaattiyhdistyksen tuella Turun keskustassa toimivaa Tyttöjen taloa. Lisäksi molemmat yhdistykset toteuttavat erilaisia hankkeita ja tekevät yhteistyötä alueen muiden yhdistysten, kolmannen sektorin, vapaaehtoistoimijoiden ja kunnallisten toimijoiden kanssa. Auralan Setlementti ry perustettiin vuonna 1939 ja se on voittoa tavoittelematon, yleishyödyllinen yhdistys sekä Suomen Setlementtiliiton jäsen. (Auralan Setlementti ry.)

KUVIO 1. Organisaatiokaavio

Auralan kansalaisopistolla on opetustarjontaa terveyden ja hyvinvoinnin sekä kulttuurin puolella. Kursseja järjestetään vuosittain yli 400. Pääsääntöisesti toiminta on suunnattu aikuisille, mutta lapsille ja nuorille järjestetään yksittäisiä kursseja. Auralan kansalaisopiston toimintaan osallistuu vuosittain noin 5 000 opiskelijaa. (Auralan Settlementti ry 2012.)

2.1 Pohjola-sali

Pohjola-sali avattiin vuoden 2014 alussa ja siellä on ollut Auralan kansalaisopiston järjestämää kansalaistoimintaa vuoden 2014–2015 aikana. Toiminta on tavoittanut alueen asukkaita, mutta se ei ole saavuttanut kävijämäärätavoitteita eikä haluttua aktiivisuutta toiminnassaan. Järjestettyä toimintaa ovat olleet mm. perhekerho, kirpputorit, aamu- ja iltapäiväkahvit sekä askartelutreffit. Syksyllä 2014 kirpputori oli suosittu, mutta vuonna 2015 keväällä kirpputori jouduttiin peruuttamaan huonon varaustilanteen vuoksi. Aamu- ja iltapäiväkahvilla on käynyt muutamia eläkeläisiä, mutta kahvittelet eivät ole saaneet toivottua kävijämäärää. Järjestetty toiminta ei ole ollut säännöllistä, koska monet toiminnot ovat olleet ainoastaan kokeilussa, perhekerhoa lukuun ottamatta. Perhekerho on ollut suosittu toimintamuoto, johon on osallistunut 10–18 aikuista ja lasta. Markkinointina toiminnassa on käytetty Turun Sanomien Menovinkit-palstaa, jossa ilmoittaminen on maksutonta, Auralan Facebook-sivuja, Auralan omia internetsivuja sekä Auralan ilmoitustaulua. (Härkönen 2015.)

Pohjola-sali ei ole ollut kansalaistoiminnan puutteen vuoksi tyhjillään, vaan siellä järjestetään Auralan kansalaisopiston maksullista toimintaa. Pääsääntöisesti toimintaa on jokaisena päivänä. Pohjola-salissa järjestetään maksullista toimintaa, koska salin ylläpitokustannukset pitää saada katetuksi. Pohjola-salissa kokoontuu myös paikallisia yhdistyksiä, joilla on muutama vakioaika varattuna. Tilassa toimii myös säännöllisesti perhekerho, joka on ainoa kansalaisten omasta aktiivisuudesta lähtöisin oleva toiminta. (Auralan Settlementti 2014, 2.)

3 TIETOPERUSTA

Tietoperustana käytän sosiokulttuurista innostamista. Sosiokulttuurinen innostaminen on Kurjen (2000, 20) mukaan toimenpiteiden yhdistelmä, jossa ihmiset kasvavat aktiivisiksi toimijoiksi yhteisöissään. Käsittelen opinnäytetyössäni innostamista ja sitä, kuinka saada kansalaiset innostumaan kansalaistoiminnasta ja toimimaan aktiivisesti yhteisössä. Tärkeänä osana opinnäytetyötäni on kansalaistoiminta. Avaan teoriaosuudessa myös sitä, mitä kansalaistoiminta on ja kuinka sitä voidaan kehittää.

3.1 Kansalaistoiminta

Opinnäytetyöni kannalta olennaisin käsite on **kansalaistoiminta**. Harjun (2010, 10) mukaan kansalaistoiminta on ihmisen aktiivista toimintaa itsestä ulospäin, yhdessä toimien ja yhteiseksi hyväksi. Harjun (2010, 171) mukaan kansalaistoiminnalle on kolme kehitystietä; kansalaistoimintaideaalin tie, palvelutuotannon tie ja perinteisen järjestötoiminnan tie. Setlementtiliitto määrittelee kansalaistoiminnan tavoitteet seuraavasti:

Kansalaistoiminnan tavoite on luoda mahdollisuuksia ja innostaa osallistumaan ja vaikuttamaan omaan lähiympäristöön. Toiminnan lähtökohdanna on tunnistaa ja huomioida paikallisten ihmisten tarpeet toiminnan suunnittelussa ja toteuttamisessa. Setlementtiliikkeessä vahvistamme ja tuemme kansalaisvaikuttamista ja ihmisten mahdollisuutta osallisuuteen ja yhteisöllisyyteen. (Suomen Setlementtiliitto.)

Kansalaistoiminnan merkitys suomalaisessa yhteiskunnassa on kasvanut viime vuosina. Vuonna 1999 yhdistysrekisterissä oli noin 110 000 yhdistystä (Helander & Laaksonen 1999, 22). Tällä hetkellä yhdistysrekisterissä on yhdistyksiä noin 135 000 (Patentti ja rekisterihallitus 2015). Yhdistysrekisterissä on kirjattuna myös yhdistyksiä, jotka eivät ole toimivia tällä hetkellä, mutta edelliset luvut antavat viitteitä siitä, miten

yhdistysten lukumäärä on kasvanut Suomessa. Kansalaistoiminta on yksi Suomen hyvinvointiyhteiskunnan tukipilareista. Kansalaistoiminta koskettaa kansalaisia kaikissa elämän eri vaiheissa ja sillä on yhä suurempi rooli yhteiskunnassa. Kansalaistoiminnan kasvu lisää myös vapaaehtoistyötä.

Suomessa kansalaistoiminta on ollut keskeisin tapa rakentaa luottamusta, luoda vuorovaikutusta, yhteisöllistä kiinteyttä ja sosiaalisia verkostoja eli lisätä yhteisöjen ja koko yhteiskunnan sosiaalista pääomaa ja parantaa näin ihmisten kokonaisvaltaista hyvinvointia ja elämänlaatua. Kansalaistoiminnan avulla ihmiset tapaavat ja oppivat tuntemaan toisiaan ja luottamaan toisiinsa. Yhteisen tekemisen kautta syntyvät ihmisten väliset aidot, omaehtoiset vuorovaikutustilanteet ja sellaiset verkostot, jotka heijastuvat positiivisesti myös ihmisten jokapäiväiseen henkilökohtaiseen elämään ja työhön. (Harju 2004, 65).

Kansalaistoiminta ja aktiivinen kansalaisuus kulkevat usein rinnakkain, mutta tarkoittavat kuitenkin eri asiaa. Kansalaistoiminta on monimuotoista yhdessä tekemistä ja sosiaalisen pääoman kasvattamista. Aktiivinen kansalaisuus voi tarkoittaa esimerkiksi äänestämässä käymistä. Marianne Horsdalin mukaan ihminen on aktiivinen kansalainen silloin, kun hän ylittää itsekeskeisyyden ja astuu oman kotinsa seinien ulkopuolelle ja kiinnostuu siitä, mitä ulkopuolella tapahtuu. Silloin ihminen alkaa ottaa osaa yhteiskunnallisiin asioihin. Vaikka ihminen ei olisikaan aktiivinen yhdistyksissä, voi hän sanoa olevansa kansalainen tässä yhteiskunnassa, hänellä on mielipiteitä, hän käy äänestämässä ja hän ilmaisee mielipiteensä. (Harju 2004, 19.)

Auralan kansalaisopiston tavoitteet kulkevat rinnakkain kansalaistoiminnan tavoitteiden kanssa. Kansalaisopistolla kansalaiset toimivat aktiivisesti omien kiinnostusten kohteiden mukaan, yhdessä ja yhteiseksi hyväksi. Auralan Settlementin tunnuslause on: Ihmisten kanssa, ihmisten keskellä (Auralan Settlementti ry). Tämä tunnuslause mielestäni kuvastaa hyvin sitä, että kansalaiset toimivat yhdessä yhteisten päämäärien ja tavoitteiden eteen.

3.2 Vapaaehtoistyö

Kansalaistoiminnasta puhuessa tärkeä käsite on **vapaaehtoistyö**. Vapaaehtoistoiminnasta on muodostunut yksi kansalaisyhteiskuntamme peruspilareista (Yeung 2002). Vapaaehtoistyö on sosiaaliyhteiskunnallista toimintaa, jonka vastakohtana on valtion ja muiden julkisten viranomaisten toiminta. (Koskiaho 2001, 16.) Vapaaehtoistyöntekijän oletetaan toimivan palkatta, sen sijaan vapaaehtoistyötä voi usein organisoida palkattu työntekijä (Koskiaho 2001, 17). Vapaaehtoistyöntekijä tekee vapaaehtoistyötä omasta vapaasta tahdosta omien kiinnostusten mukaan. Harjun (2010, 180) mukaan kansalaistoiminnan nojautuminen vapaaehtoisuuden varaan on valtava voimavara ja käytännössä elinehto tuottavalle kansalaistoiminnalle.

Vuonna 1996 vapaaehtoisten lukumäärän koko kolmannella sektorilla arvioitiin olevan 655 000. Yhdistyksissä, ensisijaisesti paikallisyhdistyksissä, tehtiin vapaaehtoistyötä yhteensä 123 miljoonaa tuntia. Kokopäivätyöksi muutettuna vapaaehtoistyöpanos oli runsas 77 000 henkilötyövuotta. Yhteen laskien palkkatyöpanos ja vapaaehtoistyöpanos kohoavat 143 000 henkilötyövuoteen. (Helander & Laaksonen 1999, 47.) Taloustutkimus Oy:n tekemän tutkimuksen mukaan 1,368 miljoonaa suomalaista tekee vapaaehtoistyötä vuonna 2015. Heistä noin 699 000 on naisia ja miehiä taas noin 669 000. (Vapaaehtoistyö Suomessa 2010 ja 2015.)

Jokaisella vapaaehtoistyöntekijällä on omat motiivit siihen, miksi tehdä vapaaehtoistyötä. Eroja on myös miesten sekä naisten välillä. Yeung (2014) kirjoittaa artikkelissaan Miksi vapaaehtoistoimintaan? siitä, mikä motivoi kansalaisia vapaaehtoistyöhön. Hän kirjoittaa, että tärkein suomalaisia motivoiva tekijä on auttamisen halu. Muita tekijöitä Yeungin (2014) mukaan ovat ylimääräinen vapaa-aika, mukaan lähteminen tuttavien pyynnöstä, toive tavata uusia, samanhenkisiä ihmisiä, halu saada uusia elämäkokemuksia ja oppia uutta sekä yleinen kiinnostus vapaaehtoisuuteen. Opinnäytetyön yksi tavoitteesta on saada mukaan lisää vapaaehtoisia toimijoita.

Myös Auralan kansalaisopistolla on vapaaehtoistoimintaa esimerkiksi IKARE - hankkeessa. IKARE – Ikäihmisen arvokas elämä on vuosien 2013 – 2016 hanke, jonka tavoitteena on kehittää ja toteuttaa alueen ikäihmisille suunnattuja maksuttomia kortteliryhmiä ts. harraste- ja virkistysryhmiä yhteistyössä muiden alueella toimintaa järjestävien tahojen kanssa. IKARE – hankkeen puitteissa on järjestetty vapaaehtoisten koulutuksia vapaaehtoistyöhön, joissa käsiteltiin vapaaehtoistoiminnan periaatteita ja etiikkaa. (IKARE 2013.)

3.3 Sosiokulttuurinen innostaminen

Sosiokulttuurinen innostaminen on sosiaalipedagogiikan ala. Sosiokulttuurisen innostamisen määritelmästä voidaan erottaa innostaminen omaksi määritelmäkseen. J.V. Merinon mukaan innostamisella on kaksi päätavoitetta. Ensimmäisen tavoitteen mukaan, innostamisen avulla herätetään henkiin elämää siellä, missä sitä ei ole ja toisen tavoitteen mukaan, innostamisen avulla tuetaan ja saadaan liikkeelle niitä kykyjä, jotka jo ovat olemassa. (Kurki 2000, 23.) Innostamisen perustana on motivoiminen ja herkistäminen. Motivoimisen perustana on ihmisen oma tahto siitä, mitä hän haluaa ja herkistämisen perustana on kansalaisten herättely. Sosiokulttuurista innostamista tekee innostaja, jonka tavoite on motivoida ja herkistää kansalaisia aktiivisuuteen. Innostaja on sosiaalinen kasvattaja (Kurki 2008a, 70). Kurki (2000, 80) toteaa, että kaikki ihmiset eivät sovi innostajiksi, sillä innostaa ei voi, jollei itse ole innostunut.

Sosiokulttuurinen innostaminen syntyi Ranskassa toisen maailmansodan jälkeen, jolloin sitä tarvittiin avuksi rakentamaan sodan aikana sortunutta ja tukahtunutta yhteiskuntaa uudelleen demokraattiseksi vapauden ja tasa-arvon yhteiskunnaksi (Kurki 2008a, 69). Ranskassa termi käännetään animation socioculturelle. Animation tarkoittaa suomeksi innostamista, eloisuutta ja elämää. Voidaan ajatella, että sosiokulttuurinen innostaminen on elämän elävöittämistä oman motivaation ja innostuksen kautta. Suomessa sosiokulttuurinen innostaminen on levinnyt varsin laajalle, vaikka terminä se ei olekaan kovin tuttu. Suomeen aiheen on tuonut Leena Kurki, joka on kirjoittanut useita teoksia aiheeseen viitaten. Suurin syy sosiokulttuurisen innostami-

sen leviämiseen on kolmannen sektorin ja kansalaisyhteiskunnan vahva kasvu Suomessa. Kolmannessa sektorissa ja kansalaisyhteiskunnassa on kyse ihmisten innostamisesta ja motivoimisesta toimimaan omien kiinnostusten mukaan.

Valitsin tietoperustaksi sosiokulttuurisen innostamisen sillä se sopii kansalaistoiminnan kehittämiseen. Sosiokulttuurisen innostamisen avulla voidaan motivoida ja innostaa uudella tavalla yksilöitä ja ryhmiä aloitteellisuuteen, osallistumiseen, vuorovaikutukseen ja sosiaalisten verkostojen rakentamiseen, jotka ovat perusedellytyksiä sille, että sosiaalinen pääoma ja yhteisöllisyys vahvistuvat. Sosiokulttuurinen innostaminen sopii hyvin kansalaistoiminnan kontekstissa toteutettavaksi. (Harju 2010, 182.) Tarkoituksena on kehittää toimintaa kansalaisten omien kiinnostusten kohteiden kautta ja innostaa kansalaisia aktiiviseen toimintaan. Sosiokulttuurisessa innostamisessa innostajan rooli on merkittävä. Kurki (2008a, 70) toteaa, että innostaja on sosiaalinen kasvattaja, joka herkistää, yllyttää, rohkaisee ja motivoi ihmisiä osallistumiseen ja pyrkii tukemaan ihmisiä niin, että heidän asenteensa muuttuisivat passiivisista aktiivisiksi. Kurki (2008b, 112) on koonnut yhteenvetoluettelon tärkeimmistä innostamista kuvaavista piirteistä:

- Innostaminen on osallistumista.
- Sen perustana on osallistava pedagogiikka.
- Innostamisessa mennään sinne, missä ihmiset ovat ja elävät, heidän arkipäiväänsä.
- Innostamisen toiminnassa (sen metodologiassa) lähdetään siltä tietoisuuden tasolta, jolla ihmiset kulloinkin ovat (ei mitään ”hie-noa” metodia tai muuta, jota kukaan ei ymmärrä).
- Innostaminen perustuu kunnioitukseen: Jokainen ihminen on yhtä arvokas ja ainutlaatuinen persoona riippumatta rodusta, sukupuolesta, uskonnosta, asemasta tai varallisuudesta.
- Innostaminen on erinomainen tuki kulttuurisen identiteetin vahvistamiselle.

Sosiokulttuurinen innostaminen sopii hyvin Auralan kansalaisopiston toimintaan. Kansalaiset tulevat oppimaan uutta omien kiinnostusten kohteiden mukaan. Innosta-

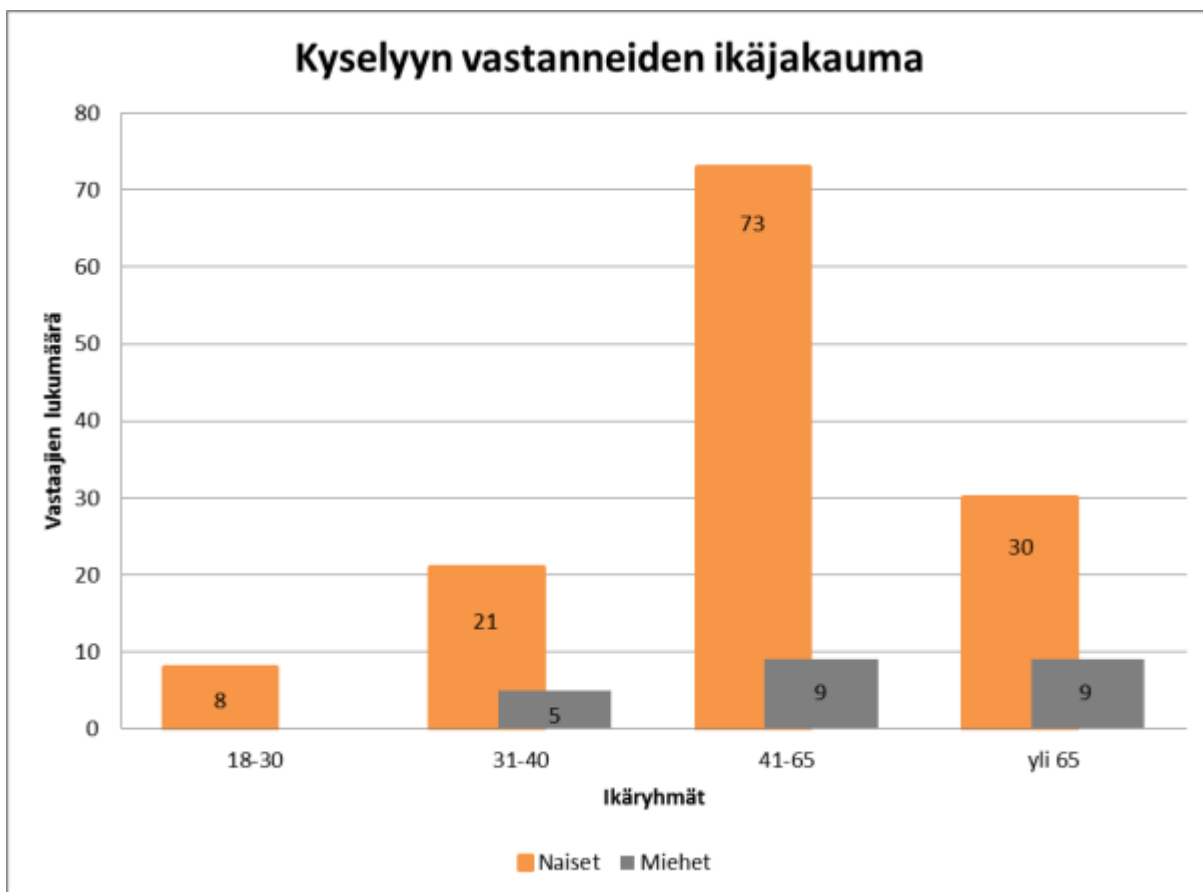
jina toimivat opiston opettajat, jotka omalla asiantuntijuudellaan innostavat opiskelijoita. Sosiokulttuurinen innostaminen sopii myös Pohjola-salin toiminta-ajatukseen; halu saada kansalaisia toimimaan aktiivisesti omien kiinnostusten kohteiden mukaan. Tällä hetkellä innostaminen ei näy kansalaistoiminnassa Pohjola-salissa. Kansalaiset eivät ole innostuneita toimimaan yhdessä. Uskon tällä hetkellä tilanteen johtuvan siitä, että toiminnasta puuttuvat innostajat. Ilman innostajia ei voi olla innostumista.

4 AINEISTON HANKINTA JA ANALYSOINTI

Aloitin opinnäytetyöni aineiston hankinnan syksyllä 2014. Teetin sähköisen kyselyn Auralan kansalaisopiston käyttäjille ja Auralassa asioiville ja haastattelin mahdollisia potentiaalisia kansalaistoiminnan asiakkaita henkilökohtaisesti. Teetin sähköisen kyselyn ja haastattelut anonymisti, sillä en usko, että haastateltavien nimillä on opinnäytetyöni kannalta merkitystä. Benchmarkkasin kolmea kaupungissa toimivaa tilaa, jotka toimivat samalla periaatteella kuin Pohjola-salinkin toivottaisiin toimivan.

4.1 Kysely Auralan kansalaisopiston käyttäjille

Sähköinen kysely toteutettiin joulukuussa 2014 Auralan kansalaisopiston käyttäjille ja Auralassa asioiville. Kyselyn avulla halusin selvittää kansalaisten yleistietoa kansalaistoiminnasta, onko kansalaistoiminta tuttua vai ei sekä myös sitä, kokevatko alueen asukkaat kansalaistoiminnan tarpeelliseksi alueella. Auralan kansalaisopisto lähetti kyselyn sähköpostitse heidän asiakasrekisterissään oleville, ja sitä täytettiin Auralan kansalaisopiston ATK-kursseilla. Kyselyä oli mahdollista myös täyttää Auralan aulassa olevalla koneella, jolloin oli mahdollisuus saada opastusta kyselyn täyttämiseen. Kysely lähetettiin sähköpostitse kahdesti. Kyselyyn vastasi yhteensä 155 henkilöä. Kyselyn vastaanottajien tarkka lukumäärä ei ole tiedossa, mutta se lähetettiin arviolta noin 400–500 henkilölle.

KUVIO 2. Kyselyyn vastanneiden ikäjakauma

Kyselyyn vastanneista miehiä oli yhteensä 23 ja naisia 132. Miehistä 31–40 –vuotiaita oli viisi (5), 41–65 –vuotiaita yhdeksän (9) ja yli 68-vuotiaita yhdeksän (9). Naisista 18–30 –vuotiaita oli kahdeksan (8), 31–40 –vuotiaita kaksikymmentäyksi (21), 41–65 –vuotiaita seitsemänkymmentäkolme (73) ja yli 68-vuotiaita kolmekymmentä (30). Kaikista vastanneista 5,2 % oli 18–30 –vuotiaita, 16,8 % 31–40 –vuotiaita, 52,9 % 41–65 –vuotiaita ja 25,1 % yli 68-vuotiaita. Yli puolet vastanneista oli iältään 41–65 –vuotiaita ja suurin osa heistä oli naisia. Kansalaistoimintaan liittyvät kysymykset olivat kyllä/ei – kysymyksiä ja avoimia kysymyksiä, joihin vastaaminen oli vapaaehtoista. Muutoin kysymykset olivat pakollisia.

4.2 Haastattelut alueen lähiasukkaille

Haastattelin Pohjolan asuinalueen lähiasukkaita. Pyrin haastattelemaan mahdollisimman monipuolisesti eri-ikäisiä sekä eri sukupuolta olevia henkilöitä. Toteutin haastattelut syksyn 2014 sekä kesän 2015 aikana yksilöhaastatteluina. Haastateltavat olivat iältään 20–70 –vuotiaita. Naisia haastateltavista oli 70 % ja miehiä 30 %. Haastateltavia oli yhteensä kymmenen (10). Toteutin haastatteluja Auralan kansalaisopiston tiloissa sekä haastateltavien kotona.

Haastattelulajina käytin teemahaastattelua. Teemahaastattelussa on tyypillistä, että haastattelun aihepiirit eli teema-alueet ovat tiedossa, mutta kysymysten tarkka muoto ja järjestys puuttuvat (Hirsjärvi 1997, 208). Käytin samaa haastattelurunkoa kaikkien haastateltavien kanssa. Päädyin tähän ratkaisuun, jotta haastattelujen purkaminen ja käsittely olisi mahdollisimman helppoa ja haastatteluista tullutta tietoa pystyisi paremmin vertaamaan. Pyrin selvittämään haastatteluissa haastateltavan suhdetta Auralan kansalaisopistoon, kansalaistoimintaan sekä vapaaehtoistyöhön. Selvitin haastatteluissa myös sitä, kuinka Pohjola-sali ja sen toiminta on tullut tutuksi ja mitä kautta haastateltava on saanut tietoa Pohjola-salin toiminnasta.

4.3 Benchmarkkaus

Benchmarkkasin toimijoita, jotka toimivat samalla periaatteella ja pohjalla kuin Pohjola-salin suhteen haluttaisiin toimia. Turussa sijaitsee Martin kulttuuriolohuone, joka on erittäin hyvä benchmarkkauksen kohde. Martin kulttuuriolohuone toimii Martin asuinalueella. Toimintaa ylläpitää Kulttuuriyhdistys Ida ry. Martin kulttuuriolohuoneesta löytyvät seuraavat pääpalvelut: kirjasto, galleria ja kahvila. Martin kulttuuriolohuone toimii sekä palkattujen työntekijöiden että vapaaehtoisten voimin (Helminen 2013). Ajatus Martin kulttuuriolohuoneen perustamisesta syntyi, kun Turun kaupunki päätti lakkauttaa Martin sivukirjaston vuonna 2009 (Helminen 2013). Martin kulttuuriolohuoneen kirjasto ei ole kytköksissä Turun kaupunkiin, vaan toimii itsenäisenä kirjastona. Kirjastosta saa lainata kirjoja omalla kortilla, jonka saa maksettuaan Kulttuu-

riyhdistys Ida ry:n jäsenmaksun. Jäsenmaksu on 10€ vuodessa (Martin kulttuuriolohuone 2015).

Martin kulttuuriolohuoneella on muutakin toimintaa kuin edellä mainitut. Tiloja voi vuokrata yksityistilaisuuksiin, ja kulttuuriyhdistys järjestää tiloissa erilaisia tapahtumia ja kursseja. Esimerkiksi syksyllä 2015 tiloissa järjestetään käsityökurssi ”Mää tein sen itte” – Kultsun kässäkerho. Käsityökerhoon osallistumismaksu on 5€/kerta tai 35€/koko syksy (Martin kulttuuriolohuone 2015). Pohjola-salissa on järjestetty samanlaista ohjelmaa askartelutreffien merkeissä vuonna 2014 syksyllä. Syksyllä 2014 toiminta oli maksutonta ja kävijän tuli tuoda omat askartelumateriaalit paikan päälle. Toimintaan osallistui ihmisiä, mutta se ei kuitenkaan saanut pysyvää jalansijaa Pohjola-salista.

Turussa toimii toinenkin vastaavanlainen paikka, Turun Kylätalo. Turun Kylätalo sijaitsee Turun keskustan läheisyydessä kaikille avoimena kokoontumispaikkana. Turun Kylätalon internetsivuilla kuvaillaan paikkaa matalan kynnyksen toiminta- ja kohtaamispaikaksi.

Kylätalo on leppoisa paikka, jossa voi hetken hengähtää. Voit nauttia kupin teetä sekä tavata muita, löytää vaikka ystävän tai kirjan. Kylätalossa järjestetään ihmisten itse ideoimaa toimintaa laidasta laitaan. Arkipäivänä Kylätalossa on idyllinen Kahvila, Myymälä sekä Hiljainen työskentelytila. Iltaisin ja viikonloppuisin tilat tarjoavat paikan jossa mm. eri järjestöt voivat pitää kursseja, kokouksia tai muuta vastaavaa toimintaa, tai järjestää esim. syntymäpäiviä tai muita juhlia. (Turun Kylätalo 2015.)

Turun Kylätalon takana on Turun Kylätalo ry, joka ylläpitää toimintaa vapaaehtoisvoimin. Turun Kylätalo rahoittaa toimintaansa toiminnan tuotoilla, jäsenmaksuilla ja lahjoituksilla (Turun Kylätalo 2015). Turun Kylätalolla on esimerkiksi viikoittainen, maksuton Juttu- ja lukupiiri, jossa luetaan päivän Turun Sanomat, keskustellaan ajankohtaisista asioista ja luetaan yhdessä kirjaa sekä kaksi kertaa viikossa kokoontuva venäjän kielen opiskeluryhmä, jossa opiskellaan venäjän kielen alkeita.

Myös muualla Suomessa on vastaavanlaista toimintaa kuin Martin kulttuuriolohuoneella tai Turun Kylätalolla. Tampereen Pispalassa sijaitsee Mahdollisuuksien Tila. Mahdollisuuksien Tilan internetsivuilla kirjoitetaan seuraavasti:

Mahdollisuuksien Tila on Tampereen Pispalassa sijaitseva yhteisöllinen monitoimikeskus. Tilaa vuokrataan niin yksityiskäyttöön kuin yleishyödyllisille tapahtumillekin. Toimintaa pyörittää kaikille avoin yhdistys ja monenkirjava vapaaehtoisten joukko. Mahdollisuuksien Tilan lähtökohtana on palvella mahdollisimman avoimesti ja tasa-arvoisesti koko monimuotoista yhteisöä. Kuka tahansa voi perustaa uuden harrastusryhmän tai järjestää tapahtumia oman makunsa mukaan. Avoimet tapahtumat ja illanvietot kokoavat ihmisiä yhteen jakamaan omaa osaamistaan ja läsnäoloa. Mahdollisuuksien Tila pyrkii luomaan elävää kulttuuria ja orgaanista verkostoa ihmisten välille. (Mahdollisuuksien Tila 2015.)

Mahdollisuuksien Tila toimii pääpiirteittäin samalla periaatteella kuin Martin kulttuuriolohuone ja Turun Kylätalo. Toiminnan takana toimii yhdistys ja joukko vapaaehtoisia. Tilassa voi järjestää avoimia tapahtumia tai kursseja, mutta se on myös vuokratavissa yksityistilaisuuksiin. Tilassa järjestetään esimerkiksi viikoittain Shindoa, jossa kertamaksu on 2€/kerta ja halutessaan voi maksaa vapaaehtoisen korvauksen ohjajalle (Mahdollisuuksien Tila 2015).

4.4 Aineiston analysointi

Tärkeä huomio aineistoista oli, että kansalaistoiminta on jokaiselle yksilöllistä. Kuten Harju (2004, 22) toteaa, aktiivinen kansalaisuus, kansalaistoiminta ja yhteiskunnallinen osallistuminen eivät merkitse kaikille ihmisille samaa. Mutta se, minkälaista kansalaistoimintaa halutaan tarjota, tulisi määritellä, jotta toimintaa voitaisiin kehittää. Usein ihmiset osallistuvat kansalaistoimintaan motivaation ja oman halun kautta. Kuten jo aiemmin kansalaistoiminnan käsitettä määriteltessä kirjoitin motivaatiotekijöistä, niin kansalaistoimintaa valittaessa arvopohjalla on myös merkitystä.

Kysyttäessä perusteluja osallistumiselle vapaaehtoiseen järjestötoimintaan tai muuhun yleishyödylliseen vapaaehtoistoimintaan saadaan yleisimmin vastaukseksi toiminnan tavoitteisiin ja sisältöön liittyviä asioita. Ihmiset omistavat aikaansa toisten auttamiseen, ympäristön, ihmisten tai eläinten oikeuksien parantamiseen, terveiden elämäntapojen, harrastustoiminnan tai turvallisuuden edistämiseen taikka muuhun oman arvopohjan kannalta olennaisen toimintaan. (Laitinen 2006, 6.)

Sähköisen kyselyn ja haastattelujen vastauksista osa on mahdollisesti epäluotettavia, sillä kyselyssä ja haastatteluissa olevien käsitteiden tulkinta on jokaiselle yksilöllistä ja pohjautuu omaan kokemukseen ja tietoon. Epäluotettavuus saattaa ilmetä erityisesti sähköisessä kyselyssä, sillä vastaajat eivät ole olleet vuorovaikutuksessa kyselyä tehtäessä eikä kysymyksiä ole voinut tarkentaa tai esittää lisäkysymyksiä. Tehtäessä sähköistä kyselyä, on vastaaja saattanut myös kiinnittää huomiota epäolennaisiin asioihin esimerkiksi kyselyrunгон tekniseen toimivuuteen, jolloin vastaajan huomio on kiinnittynyt pois alkuperäisistä kysymyksistä.

Sähköinen kysely

Kysymys ”Onko kansalaistoiminta sinulle ennestään tuttu?” osoitti sen, että kyselyyn vastanneista suurin osa oli tietoisia kansalaistoiminnasta. Yllättävää oli kuitenkin se, että 27,1 % vastanneista ei tuntenut käsitettä kansalaistoiminta. Uskon, että ne vastaajat, jotka eivät tunteneet käsitettä, ovat kuitenkin törmänneet kansalaistoimintaan, mutta eivät osaa yhdistää näitä asioita.

Selvitin kansalaisten aktiivisuutta kansalaistoimintaan kysymällä ”Oletko osallistunut kansalaistoimintaan aikaisemmin?”. Vastaukset eivät kulkeneet rinnakkain edellisen kysymyksen kanssa. Kaikista vastanneista 50,3 % on osallistunut aikaisemmin kansalaistoimintaan ja 49,7 % ei ole osallistunut aikaisemmin kansalaistoimintaan. Niin kuin aikaisemmin totesin, niin uskon, että useampi vastanneista on osallistunut kansalaistoimintaan, mutta vastaajat eivät ole tienneet sen olevan kansalaistoimintaa. Asia saattaa olla myös toisin päin, sillä uskon, että moni sekoitti kansalaisopiston toiminnan kansalaistoimintaan, koska molemmissa termeissä esiintyy sana ”kansalais-”. Nämä kaksi asiaa ovat kuitenkin eri asia, sillä kansalaisopiston toiminta on

maksullista ja sitä pyörittävät palkatut toimihenkilöt. Itse miellän, että kansalaisopisto on koulutusta ja yleissivistävää opetusta tarjoava toimija kuin puhtaasti kansalaistoiminnan toimija. Kansalaistoimintaan liittyy aina vapaaehtoisuus, eikä se mielestäni täyty kansalaisopistossa.

Avoimessa kysymyksessä kansalaistoiminnasta esille nousivat selkeästi seuraavat termit: yhteisöllisyys, monipuolisuus, vapaaehtoisuus sekä kohtuulliset kustannukset. Mielestäni nämä sanat kiteyttävät kansalaistoiminnan tarkoituksen, joten olin iloinen huomattessani, että kyselyyn vastanneet olivat nostaneet näitä asioita esille vastauksissaan. Tässä kaksi avointa vastausta ”Kaikille kansalaisille sopivaa ja monipuolista toimintaa, jota tarjotaan voittoa tavoittelemattomasti kansalaille.” ”Monipuolisesti ja kohtuullisin kustannuksin kansalaisia aktivoivaa toimintaa.” Näissä vastauksissa käy selkeästi ilmi se, että kansalaistoiminta on tuttua. Avoimissa vastauksissa tuli ilmi kuitenkin myös se, että kaikille kansalaistoiminta ei taas ollut niin tuttu ”En ole juuri tuttu kansalaistoiminnan kanssa entuudestaan. Jouduin oikein googlaamaan settlementiliikkeen, jotta tiesin, mitä se tarkoittaa. Edelleenkin en osaa tyhjentävästi selvittää, mitä kansalaistoiminnalla oikeaoppisesti tarkoitetaan.”

Kyselyssä kysyttiin myös kuinka moni olisi valmis osallistumaan Pohjola-salissa järjestettävään kansalaistoimintaan ja kuinka moni olisi sitä myös valmis järjestämään. Näiden kysymysten vastaukset osoittivat, että alueelle ei välttämättä tarvita kansalaistoimintaa. Vastaajista 51,6 % ei osallistuisi toimintaan, vaikka sitä järjestettäisiin. Kyselyyn vastaajat ovat kuitenkin potentiaalisimpia kansalaistoimintaan osallistuvia, sillä he ovat jo jollain tasolla halukkaita vaikuttamaan asioihin, koska ovat kyselyyn vastanneet. Jos heistäkin puolet on sitä mieltä, että eivät halua osallistua organisoituun kansalaistoimintaan, herää kysymys onko alueella tarvetta kansalaistoimintaan. Todennäköisesti ihmiset osallistuisivat kuitenkin toimintaan, jos heidät saataisiin innostumaan ja motivoitumaan toiminnasta. Tämän takia tulisi kiinnittää huomioita innostamisen metodeihin. Avoimissa vastauksissa kävi myös ilmi, että moni ei asunut Pohjolan asuinalueella, joten vastaaja ei kokenut tärkeäksi saada kansalaistoimintaa sinne. Tämä asia olisi voitu välttää sillä, että kysely olisi lähetetty esimerkiksi posti-

numeron mukaan, mutta toisaalta mikään ei estä asukkaita muista kaupunginosista tai kaupungeista osallistumasta Pohjolassa järjestettävään kansalaistoimintaan.

Kysymyksen ”Kuina moni olisi valmis järjestämään kansalaistoimintaa?” vastaukset osoittivat, että ainoastaan harva vastaajista olisi valmis vapaaehtoisesti järjestämään kansalaistoimintaa. Vastaajista ainoastaan yhdeksän (9), 5,8 %, olisi valmis järjestämään toimintaa. Mielestäni tämäkin on hieno määrä, ottaen huomioon sen, mikä tilanne on tällä hetkellä Auralassa.

Haastattelut

Yhteneväiseksi vastaukseksi haastatteluissa tuli, että mikäli Pohjola-salissa järjestettäisiin mielenkiintoista ja itseä kiinnostavaa toimintaa, osallistuisivat haastateltavat siihen. Kukaan haastateltavista ei kuitenkaan olisi ollut valmis järjestämään toimintaa. Kun tarkastelin eri-ikäisten vastauksia, iäkkäimmillä henkilöillä nousi kiinnostavaksi kansalaistoiminnaksi selkeästi vapaamuotoisempi toiminta. Eräs haastateltava toivoi muun muassa keskustelutilaisuuksia ajankohtaisista asioista esimerkiksi toriparkista (Haastateltava 1). Nuoremmilla henkilöillä vastauksissa nousi selkeästi esiin organisoitu toiminta. Eräs haastateltavista toivoi liikuntaryhmiä, joista voisi maksaa pienen kertamaksun ohjaajalle (Haastateltava 4).

Suurin osa haastateltavista tiesi mitä kansalaistoiminta on. Kansalaistoiminta on aktiivista yhdessäoloa vapaaehtoisesti (Haastateltava 8). Auralan kansalaisopisto oli myös monelle haastateltavista tuttu. Osa heistä oli käynyt jollain kansalaisopiston kursseilla ja osa taas oli kulkenut ainoastaan ohi, mutta tiesi, mitä toimintaa kansalaisopistolla on.

Pohjola-sali oli usealle haastateltavalle vieras paikka, eivätkä he tiesivät, että tiloissa on järjestetty kansalaistoimintaa. Ne jotka tiesivät, että Pohjola-salissa on toimintaa ja olivat osallistuneet siihen, olivat saaneet tietoa Pohjola-salin tapahtumista Turun

Sanomien Menovinkit – palstalta tai Auralan kansalaisopiston ilmoitustaululta. Nämä henkilöt olivat selkeästi iäkkäämpiä haastateltavia.

Benchmarkkaus

Martin kulttuuriolohuonetta ja Turun Kylätaloa yhdistää se, että molemmat tilat ovat auki pääsääntöisesti arkisin joka päivä. Turun Kylätalo on avoinna maanantaisin ja perjantaisin klo 9–13, tiistaisin klo 9–17 ja keskiviikkoisin ja torstaisin klo 9–15. Martin kulttuuriolohuone taas on avoinna tiistaista perjantaihin klo 12–18 ja lauantaisin klo 12–16. Tämä mahdollistaa sen, että kävijä voi tulla tutustumaan tiloihin ja toimintaan omien aikataulujen mukaan, eikä ole sidottu tilan säännöstelemiin aikatauluihin. Pohjola-sali on auki ainoastaan silloin, kun siellä on organisoitua toimintaa. Martin kulttuuriolohuonetta ja Turun Kylätaloa yhdistää myös se, että toiminnan takana on selkeästi yhdistys, jossa on innostajia. Uskon, että Martin kulttuuriolohuoneessa ja Turun Kylätalossa on kävijöitä, koska ihmiset on saatu innostettua mukaan toimintaan. Esimerkiksi Martin kulttuuriolohuone vastaa juuri niihin palveluihin, joita alueella kaivataan. Kirjaston lopetettua Martin kulttuuriolohuone vastaa nykyään alueen kirjastopalveluista.

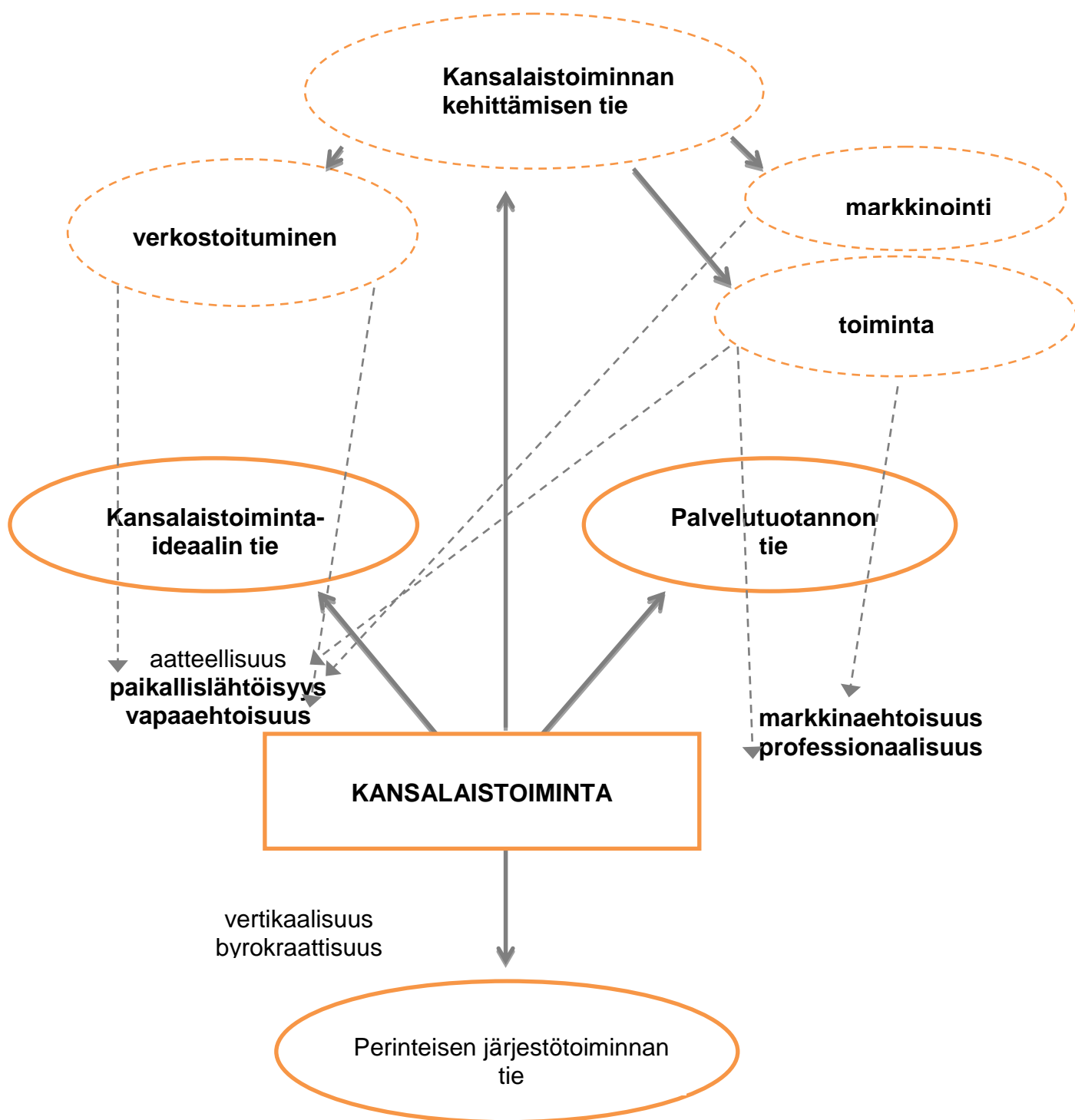
Martin kulttuuriolohuone, Turun Kylätalo sekä Mahdollisuuksien Tila toimivat, koska toiminnan takana on joukko vapaaehtoisia. Pohjola-salin toiminnasta puuttuu vapaaehtoisia, jotka organisoisivat tapahtumia ja tilan käyttöä. Jotta toiminta olisi mahdollisimman monipuolista, mutta ei liian kuormittavaa, tarvittaisiin vapaaehtoisia useampia, mikäli ei ole resursseja palkattuihin työntekijöihin.

5 NÄKÖKULMAT KANSALAISTOIMINNAN KEHITTÄMISEEN

POHJOLA-SALISSA

Pohdin kansalaistoiminnan kehittämistä Pohjola-salissa kolmen eri näkökulman kautta: verkostoitumisen, toiminnan ja markkinoinnin. Valitsin nämä näkökulmat yhdessä opinnäytetyöni tilaajan kanssa, koska näissä kolmessa (3) osa-alueessa on kehittämisen tarvetta ja ne luovat pohjan menestykselle kansalaistoiminnalle. Harjun (2010, 171) mukaan kansalaistoiminnalle on kolme kehitystietä; kansalaistointaidealin tie, palvelutuotannon tie ja perinteisen järjestötoiminnan tie. Pohdin näkökulmia näiden kolmen eri tien kautta ja sosiokulttuurisen innostamisen kautta. Näiden pohdintojen myötä rakennan toimintamallin.

Kansalaistointaidealin tie kattaa aatteellisuuden, paikallislähtöisyyden ja vapaaehtoisuuden. Palvelutuotannon tie kattaa markkinaehtoisuuden ja professionaalisuuden. Perinteisen järjestötoiminnan tie kattaa vertikaalisuuden ja byrokraattisuuden. Vertikaalisuudella tarkoitetaan tässä tapauksessa perinteisten järjestöjen hierarkkista järjestystä järjestöjen johtoportaisissa. Koska Pohjola-salin tapauksessa kyseessä ei ole suoranaisesti kansalaisjärjestö, niin yhdistelen kansalaistointaidealin tien ja palvelutuotannon tien osa-alueita, jotta toimintamallista tulee juuri tätä tapausta mahdollisimman hyvin palveleva. Tärkeimpiä elementtejä Pohjola-salin tapauksessa on paikallislähtöisyys, vapaaehtoisuus, markkinaehtoisuus ja professionaalisuus. Perinteisen järjestötoiminnan tie ei vastaa Pohjola-salin tavoitteita sillä se sisältää vertikaalisuuden ja byrokraattisuuden, enkä usko, että näistä kahdesta elementistä on hyötyä kansalaistoiminnan kehittämisellä. Kuten Harju (2013, 6) toteaa, hierarkiat vaikeuttavat sosiaalisen pääoman kehittymistä. Horisontaalisuus rakentaa sosiaalista pääomaa tehokkaammin kuin vertikaalisuus. Lisäsin seuraavaan kaavioon kansalaistoiminnan kehittämisen tien, josta selviää, kuinka kansalaistointaidealin tie sekä palvelutuotannon tie yhdistyy kansalaistoiminnan kehittämiseen.

KUVIO 3. Mukailleen Harjun (2010, 171) kansalaisjärjestöjen kolmea kehitystietä

5.1 Verkostoituminen

Kansalaistoiminnan edellytyksenä on verkostoituminen. Sari Jurvansuu on tutkinut kansalaistoiminnan hyviä käytäntöjä tutkimuksessaan Paikallisyhdistysten menestystekijät - Tutkimus kansalaistoiminnan hyvistä käytännöistä. Hänen tutkimuksessaan olevia yhdistyksiä yhdisti avoimuus ympäristönsä suhteen sekä verkostoitumispyrkimykset, eli yhdistysten keskeinen tulevaisuuden tavoite oli uusien yhteistyökumppaneiden löytäminen (Jurvansuu 2002, 150). Vaikka Auralan kansalaisopisto onkin verkostoitunut laajasti kansalaisopisto- ja senioritoiminnassa, tulisi verkostoitumista lisätä Pohjola-salin toiminnassa. Tällä hetkellä Pohjola-salissa kokoontuvat Turun seudun yksinhuoltajien ja Turun Diabetesyhdistyksen perhekerhot.

Kuten Harjun kaaviossa, myös Pohjola-salissa paikallislähtöisyys on yksi elementti. Verkostoitumisen tulisi tapahtua ensin paikallisten yhdistysten ja toimijoiden kanssa, jonka jälkeen verkostoitumista voisi jatkaa myös muihin kaupunginosiin. Verkostoitumisessa on yksinkertaisesti kyse yhteistyöstä. [- -] Palveluja kannattaa tarjota asiakkaalle usein yhteistyössä, eikä mikään korvaa sitä vertaistukea, jota verkostoista saa. (Pikala, Ahola, Katajarinne & Parkkola 2014, 60.) Verkostoitumisen kautta aukeaa mahdollisuuksia monipuolisemman toiminnan järjestämiseen. Sosiokulttuurisen innostamisen näkökulmasta verkostoitumisen tarkoituksena on innostaa muita toimijoita yhteistyöhön Auralan kansalaisopiston kanssa.

Verkostoitumista tulee olla myös vapaaehtoisten kanssa. Pohjola-salin toiminnasta puuttuvat tällä hetkellä vapaaehtoiset, jotka tuottavat kansalaistoimintaa. Uusien vapaaehtoisten saaminen toimintaan edellyttää verkostoitumista heidän kanssaan. Kurki (2000, 129) kirjoittaa, että innostamisen toiminnan pohjaksi tarvitaan siksi laadultaan yhteisöllisiä vuorovaikutussuhteita. Vuorovaikutussuhteiden saaminen edellyttää vapaaehtoisten sitouttamista toimintaan. Sitoutuminen vaatii motivaatiota ja innostamista. Kun vapaaehtoiset toimijat on saatu innostettua mukaan toimintaa, voi heistä tulla innostajia, jotka innostavat kansalaisia osallistumaan toimintaan.

5.2 Toiminta

Toiminnan suunnittelussa tulee ottaa huomioon paikallislähtöisyys, markkinaehtoisuus, professionaalisuus ja kansalaisten tarpeet. Pohjola-salin toiminta ei ole saavuttanut kävijämäärätavoitettaan. Toimintaa tulisi kehittää niin, että kävijämäärät saataisiin nousuun ja toiminta olisi kannattavaa. Ideaali ajatus kansalaistoiminnalle olisi se, että voitaisiin tarjota maksutonta toimintaa monipuolisesti kaikki ikäryhmät huomiottaen. Koska kansalaistoiminnalla on kuitenkin tässä tapauksessa kuluja, kuten esimerkiksi Pohjola-salin tilan kustannukset, pitää kansalaistoiminnan kehittämisessä ottaa huomioon palvelutuotannon tie, joka sisältää markkinaehtoisuuden ja professionaalisuuden. Harjun (2010, 185) mukaan palvelutuotantoon lähtevien järjestöjen pitää olla valmiita panostamaan tuotannon kehittämiseen, koska palveluja ei saa liiketaloudellisesti kannattavaksi vaivattomasti eikä tappiollista toimintaa ole järkevää järjestää. Vaikka Pohjola-salin tapauksessa ei ole tarkoitus saada liiketaloudellista voittoa, niin tappiollisen toiminnan järjestäminenkin ei ole vaihtoehto.

Toimintaa voidaan tässä tapauksessa verrata tuotantoon. Toiminnan tulee lähteä ihmisistä itsestään, jotta se innostaa heitä osallistumaan ja on heidän tarpeitaan vastaavaa. Sähköisessä kyselyssä tulleiden vastausten perusteella toivottua toimintaa olisivat ajankohtaiset keskustelutilaisuudet, askartelu ja taide, nuorten ja ikääntyvien toiminta, lasten kerhotoiminta sekä liikunta. Vaikka toiminnan toteutuminen vaatii vapaaehtoisia, voi sitä silti suunnitella olemassa olevien resurssien mukaan ja kehittää lopullinen toiminta muotoonsa vasta sitten, kun toiminnalle on saatu innostaja. Toimiva suunnitelma tukee tavoitteellista toimintaa ja auttaa arvioinnissa (Soste Suomen sosiaali ja terveys ry). Jotta toiminnassa päästään arviointivaiheeseen, tulee toiminta toteuttaa ensin.

5.3 Markkinointi

Jotta ihmiset löytävät Pohjola-salin ja osaavat ottaa osaa sen tarjoamaan toimintaan, on markkinointi keskeinen osa kansalaistoimintaa. Tällä hetkellä Pohjola-salin toimin-

taa on markkinoitu Turun Sanomien Menovinkit-palstalla, jossa ilmoittaminen on maksutonta, Auralan Facebook-sivuilla, Auralan omilla internetsivuilla, Auralan ilmoitustaululla sekä syksyllä ja keväällä ilmestyvässä Aurala-lehdessä, joka jaetaan kaikkiin turkulaisiin kotitalouksiin. Kuten haastatteluista ja sähköisestä kyselystä selvisi, edellä mainitut markkinointiväylät ovat tavoittaneet ihmiset. Markkinointi ei ole kuitenkaan saanut heitä osallistumaan toimintaan.

Kun tuotetaan toimintaa tietyille kohderyhmille, tulee markkinointi suunnata suoraan heille. On turha jakaa mainoslehtisiä koko torin väelle ja ostaa mainos alueen suurimmasta sanomalehdestä, kun paljon parempaan lopputulokseen pääsee miettimällä, missä kohderyhmä oikeasti kohtaa mainoksen (Pikala, Ahola, Katajarinne & Parkkola 2014, 41). Jos esimerkiksi järjestetään toimintaa eläkeläisille, tulee markkinointi suunnata niihin foorumeihin, joissa eläkeläiset ovat. Tällöin toimivia markkinointiväyliä ovat sanomalehdet ja kauppojen ja kirjastojen ilmoitustaulut. Myös suoramarkkinointi koteihin, ja esimerkiksi palvelutaloihin, voi olla tuottavaa. Kun taas markkinoidaan toimintaa lapsiperheille, tulee markkinointi suunnata sinne missä lapsiperheet ovat. Tällöin toimivia markkinointiväyliä ovat sosiaalinen media, internet, koulujen ja päiväkotien ilmoitustaulut sekä neuvoloiden ilmoitustaulut. Kun halutaan tehdä markkinointi pienellä budjetilla, tulee jalkautua sinne, missä kohderyhmä on. Kurki (2008, 106) kuvailee, että ihmisen arkipäivä on innostamisen toiminnan lähtökohta. Näin ollen mennään sinne, missä ihmiset ovat ja elävät. Markkinoinnissa tulee myös muistaa Harjun mainitsema paikallislähtöisyys. Ensisijaisesti kansalaistoiminnan pariin tulisi saada paikallisia, tämän jälkeen kansalaistoimintaa voi levittää myös muihin kaupunginosiin.

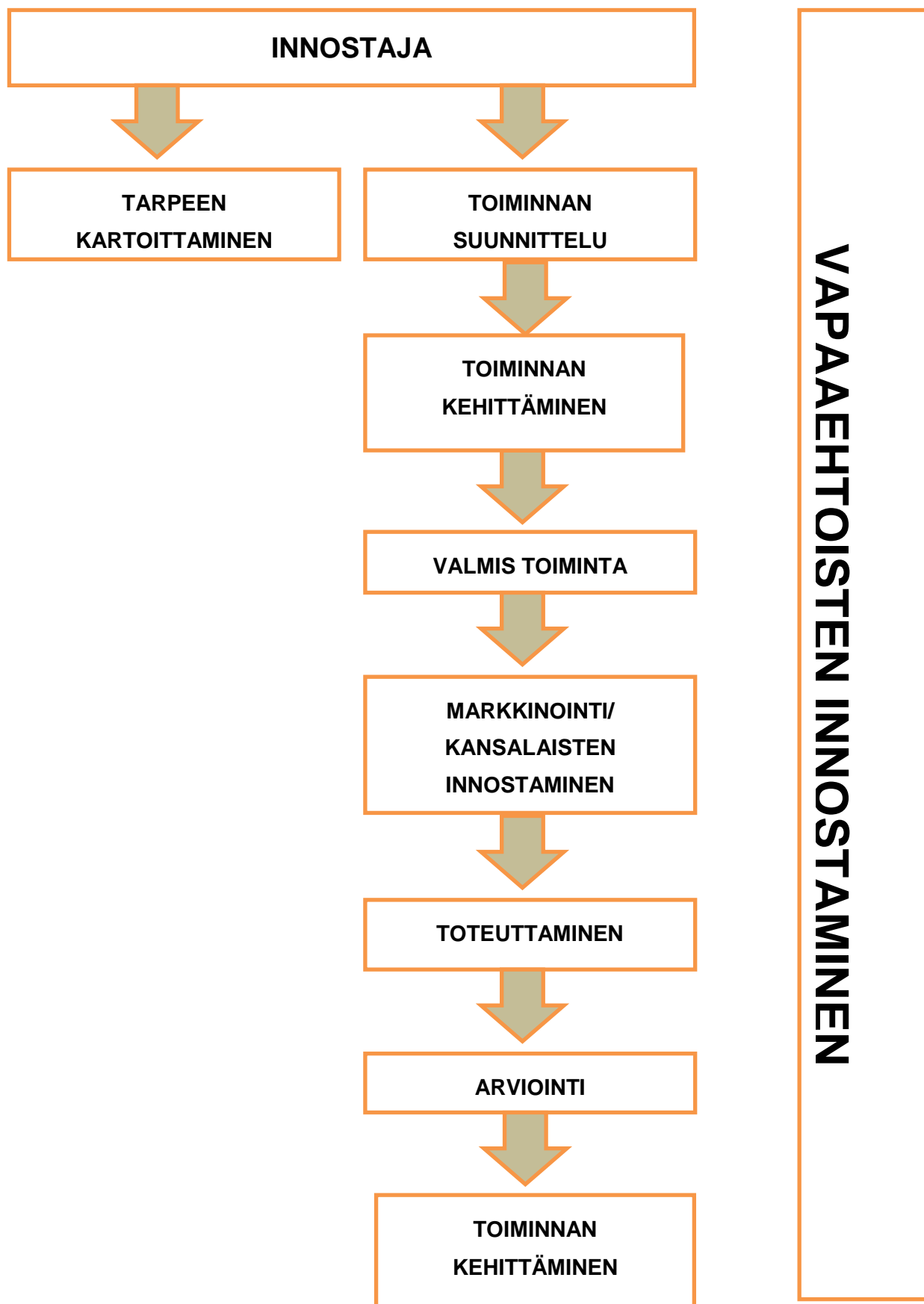
Osa markkinointia on myös imagon luominen. Mikäli Pohjola-salista halutaan toimiva kansalaisten kohtaamispaikka, tulee sen imago luoda myös sellaiseksi ja eriyttää se Auralan kansalaisopistosta niin, että ihmiset eivät sekoittaisi kansalaisopiston ja Pohjola-salin toimintaa. Imagon luomisen voisi aloittaa esimerkiksi tekemällä omat internetsivut, joilla ilmoitettaisiin ainoastaan Pohjola-salin toiminnasta. Pohjola-salin voisi myös nimetä uudelleen, jotta se viittaisi paremmin kansalaistoimintaan.

6 TULOKSET

Pohjola-salin kehittyminen täyteen potentiaaliin vaatii vielä suunnittelua ja kehittämistä. Uuvuttava kansalaistoiminta ei rakenna aktiivista kansalaisuutta vaan vieraannuttaa ihmisiä pois toiminnasta (Harju 2004, 45). Harjun toteamus kuvaa hyvin sitä, että toiminnan tulee olla innostavaa ja motivoivaa. Toiminta ei saa uuvuttaa eikä kuormittaa ihmisiä eikä vapaaehtoisia. Loin kansalaistoiminnan kehittämisen toimintamallin, joka kuvastaa tämän opinnäytetyön aikana havaitsemiani prosesseja ja osa-alueita, jotka ovat laadukkaan, monipuolisen, innostavan ja kansalaisia palvelevan kansalaistoiminnan edellytyksiä. Toimintamallia tehdessäni hyödynsin myös omaa usean vuoden kokemusta seuratyön kehittämisestä.

Seuraavassa kappaleessa esittelen mallin yleisesti ja kuinka sitä voidaan hyödyntää kansalaistoiminnan eri kentillä. Tämän luvun viimeisessä kappaleessa esittelen, kuinka mallia voidaan hyödyntää juuri Pohjola-salin kansalaistoiminnan kehittämisessä. Esittelen mallin pohjalta kuvitteellisen esimerkin.

6.1 Toimintamalli kansalaistoiminnan kehittämiseen

MALLI KANSALAISTOIMINNAN KEHITTÄMISEEN

KUVIO 4. Kansalaistoiminnan kehittämisen toimintamalli

Toimintamallin ajatuksena on se, että se palvelisi mahdollisimman monipuolisesti kaikkia kansalaistoiminnan toimijoita. Mallin pohjalla käytän sosiokulttuurisen innostamisen tietoperustaa. Mallia luodessani olen käyttänyt hyväksi tämän opinnäytetyön aikana havainnoimia asioitani sekä omaa kokemustani urheiluseuran kehittämistyöstä usealta vuodelta.

Ennen kansalaistoiminnan kehittämistä täytyy olla vähintään yksi **innostaja**. Ammatillinen työntekijä, innostaja [- -] on lähinnä tuki, koordinoija, motivoija ja herkistäjä. Hänen tehtävänsä on kuitenkin erittäin tärkeä, sillä aitoa osallistumista ei synny ilman herkistymistä tai motivoitumista. (Kurki 2008b, 107.) Innostajan pitää olla aidosti innostunut kansalaistoiminnan kehittämisestä ja innostamisesta, jotta hän saa innostettua toimintaan mukaan kävijöitä ja vapaaehtoisia. Innostaminen on yhteisöllistä toimintaa, se on kasvatusta, mutta ei opetusta tai tietojen välittämistä (Kurki 2000, 25). Innostajia voi olla useampi, mutta tärkeää on se, että innostajilla on yhteinen päämäärä ja tavoitteet.

Ensimmäisenä innostajan tulee kartoittaa **kansalaistoiminnan tarpeet** sekä samalla **suunnitella toimintaa**. Tarpeen kartoittaminen ja toiminnan suunnittelu kulkevat käsi kädessä. Kansalaistoimintaa ei voi suunnitella ilman, että kartoittaa tarpeen ja kuuntelee, mitä ihmiset toivovat. Tarvetta ei taas voi kartoittaa, ennen kuin tietää millaiset resurssit on tarjota kansalaistoimintaa ja mitkä ovat innostajan omat kiinnostuksen kohteet. Tarpeen kartoittamisen voi tehdä kyselyillä tai haastatteluilla, mutta myös tutkimalla ympäristöä sekä kuuntelemalla ja havainnoimalla, mitkä asiat ovat nyt pinnalla ja kiinnostavat kansalaisia. Kun kansalaisten tarve on kartoitettu hyvin, on toimintaa helpompi lähteä suunnittelemaan.

Kun tarve on kartoitettu ja suunniteltu, tulee **kansalaistoiminta kehittää** valmiiseen toimintaan. Kehittämisvaiheessa tulee pohtia resurssikysymyksiä, niin rahallisia kuin ajallisiakin resursseja. On mietittävä, kuinka paljon on mahdollista käyttää aikaa ja rahaa kansalaistoiminnan tuottamiseen. Innostaminen on aina suunniteltua ja päämäärätietoista toimintaa, ei koskaan pelkästään merkityksetöntä toimintaa (Kurki 2008b, 111).

Kehittämisvaiheessa tulee miettiä myös markkinointisuunnitelma. Markkinointisuunnitelmasta tulee käydä ilmi mitä markkinoidaan, missä markkinoidaan, miten markkinoidaan sekä markkinoinnin budjetti. Kun kehittämissaihe on saatu päätöksen, on **valmiina kansalaistoiminta**, tuote, jota lähdetään markkinoimaan.

Valmista toimintaa on helpompi lähteä **markkinoimaan** kuin keskeneräistä. Siksi on tärkeää, että markkinointivaiheessa ei tehdä enää muutoksia toimintaan. [- -] markkinointi ja myynti helpottuvat kun palvelusta on tehty konkreettinen tuote [- -] (Pikala, Ahola, Katajarinne & Parkkola 2014, 19). Kansalaisia on helpompi lähteä innostamaan mukaan valmiiseen toimintaan.

Kun tuote on markkinoitu ja ihmisiä on saatu innostettua mukaan toimintaan, on aika **toteuttaa toiminta**. Toiminnan toteuttamisen aikana on hyvä kuunnella kävijöitä. Osa sosiokulttuurisen innostamisen piirteitä on se, että istutaan hetki yhdessä ja mietitään millaiseksi haluamme toiminnan rakentuvan ja millaiset ovat kenenkin motivaatiot osallistua toimintaan. Toiminnan järjestäjän, tässä tapauksessa innostajan, tulee pitää mielessään kuitenkin toiminnan tavoitteet ja päämäärät. Kansalaisille on myyty ja markkinoitu toiminta tietyillä tavoitteilla, joten on tärkeää, että ihmiset saavat odotukselleen vastinetta.

Kun toiminta on toteutettu, on aika **arvioida** sitä. Innostajan on tärkeää reflektoida omaa toimintaansa, mutta myös osallistujien tulee reflektoida kokemaansa. Toimintaa on tärkeä arvioida, jotta sitä voidaan **kehittää** jatkossa. Innostajan tulee pohtia, mitä voidaan parantaa ensi kerralla, mikä onnistui ja mikä ei. On tärkeää kerätä palautetta myös osallistujilta, koska se auttaa kehittämään toimintaa.

Koko kehittämissuorituksen aikana mukana kulkee **vapaaehtoisten innostaminen**. Innostaminen on tärkeää, jotta vapaaehtoisia saadaan mukaan toimintaan. Kansalaistoiminnan nojautuminen vapaaehtoisuuden varaan on valtava voimavara ja käytännössä elinehto (Harju 2010, 180). Vapaaehtoisten innostaminen tapahtuu samoilla metodeilla kuin kävijöiden innostaminen toimintaan. Innostaminen lähtee liikkeelle

sieltä missä ihmiset ovat ja heidän omien kiinnostusten kohteidensa mukaan. Innostajan tulee muistaa, että vapaaehtoiset tekevät vapaaehtoistyötä. Useimmiten vapaaehtoiset tekevät työtä ainoastaan elävöittääkseen omaa arkeaan omasta auttamisen halusta. Vapaaehtoisia ei saa kuormittaa liialla työnteolla, vaan pitää muistaa, että jokainen vapaaehtoinen tekee työtä omien resurssiensa mukaisesti.

6.2 Esimerkki mallin toteuttamisesta Pohjola-salissa

Pohdin mallin toteuttamista kansalaistoiminnan järjestämisessä Auralan kansalaisopiston Pohjola-salissa. Otan esimerkikikansalaistoiminnaksi sähköisessä kyselyssäkin esille nousseen nuorten toiminnan. Toimin tässä esimerkissä itse **innostajana**. Esimerkki on kuvitteellinen.

Toiminnan suunnittelu lähtee omasta kiinnostuksesta kehittää nuorten toimintaa alueella. Alueella ei ole nuorisotiloja tai vastaavaa, jossa nuoret voisivat viettää aikansa turvallisesti aikuisen valvoessa toimintaa. Tein sähköisen kyselyn, jossa esille nousi myös, että alueelle kaivataan nuorten toimintaa. Näin ollen suunniteltu kansalaistoiminta vastaa alueen **tarpeita**.

Seuraavassa vaiheessa voin siirtyä **toiminnan kehittämiseen**. Koska nuoret ovat päivisin koulussa, tulee kansalaistoiminta toteuttaa iltaisin tai viikonloppuisin. Päädyn toteuttamaan toiminnan perjantai-iltaisin, koska kyselyssä nousi esille, että nuorille halutaan turvallinen ajanviettopaikka, ja perjantai-illat ovat aikaa, jolloin nuoriso on harvemmin harrastuksissa tai läksyjen parissa. Koska nuorilla on viikonloppuisin useimmiten eri kotiintuloajat kuin arkisin, niin päädyn järjestämään toimintaa klo 18–23 ja myöhäisestä ajankohdasta johtuen suuntaan toiminnan 13–15 –vuotiaille. Tässä kohtaa herää ajatus **vapaaehtoisten innostamisesta** mukaan, sillä tiedän, että toinen aikuinen olisi välttämätön toimintaa toteuttaessa. Olen yhteydessä läheisten koulujen vanhempainyhdistyksiin, jotta saisin sitä kautta innostettua mukaan vapaaehtoisen vanhemman. Vanhempainyhdistyksestä kaksi vanhempaa lupautuu mukaan

toimintaan. Toiminnan kehittämisen vaiheeseen kuuluu myös budjetointi. Koska toiminta perustuu vapaaehtoistyöhön, ei toiminnasta synny palkkakuluja. Toimintaa järjestetään ainoastaan Pohjola-salissa, joten tilavuokriakaan ei ole.

Koska haluan toiminnasta nuorille kiinnostavan, päätän, että suunnittelen sisällön yhdessä nuorten kanssa. Teetän lähialueen kouluille kyselyn, jossa nuoret saavat vastata kysymyksiin siitä, minkälaista toimintaa he itse haluaisivat ja millainen olisi heidän unelmiensa ajanviettopaikka. Näiden vastausten pohjalta suunnittelen nuorten toiminnan sisällön. Näin saan osallistettua nuoria mukaan toiminnan suunnitteluun sekä markkinoitua alueella alkavaa nuorten toimintaa. Toiminnalle pitää vielä keksiä nimi, joka houkuttelee nuoria mukaan. Koska haluan, että nuoret kokevat yhteisöllisyyttä, nimeän paikan: Meidän Tila!. Toiminnan tavoitteena on tarjota nuorille päihteen ja turvallinen vapaa-ajanviettopaikka perjantai-iltaisina. Tämän jälkeen **tuote on valmis** ja markkinoinnin voi aloittaa kohderyhmälle.

Koska kyseessä on nuorten toiminta, **markkinointi** tapahtuu siellä missä nuoret ovat. Markkinoinnissa käytän hyödyksi sosiaalisen median palveluja, jotka ovat ilmaisia. Teen omat Facebook -sivut ja Instagram -tilin. Teetän muutaman julisteen, jotka ovat maksullisia, mutta yritän saada niihin sponsorointia. Jalkaudun paikallisiin kouluihin ja käyn kertomassa toiminnasta ja innostamassa nuoria mukaan.

Toteutamme toimintaa koeluontoisesti syksyllä 2015. Nuoria käy vaihtelevasti toiminnassa 5-15. Toiminnan alkaessa keskustelemme paikalla olevien nuorten kanssa vielä erikseen heidän mielenkiinnon kohteistaan ja mitä he odottavat toiminnalta. Näin saamme sisällön muokattua nuoria kiinnostavaksi ja osallistettua nuoria mukaan toiminnan suunnitteluun ja mahdollisesti myös toteutukseen. Toiminnan toteuttaminen päättyy joulukuussa. Viimeisellä kerralla järjestämme pikkujoulut ja olemme saaneet läheisestä ruokakaupasta sponsorointina pientä naposteltavaa. Illanvieton lomassa kyselemme nuorilta **palautetta toiminnasta** ja kehittämisideoita ensi kevättä varten, sillä toimintamme osoittautui toimivaksi ja olemme saaneet luvan jatkaa kansalaistoimintaamme.

Viimeisen kerran jälkeen istumme alas vapaaehtoisten kanssa. Käymme läpi nuorilta saadun palautteen ja **reflektoimme** omaa toimintaamme. Nuorilta saadun palautteen mukaan, toiminnan nimi, Meidän Tila! ei ole toimiva ja se pitäisi muuttaa nuoria houkuttelevammaksi. Tämän palautteen myötä päätämme järjestää nimikilpailun ja osallistaa jälleen nuoria mukaan toiminnan suunnitteluun. Muut nuoret saavat äänestää toistensa ehdotuksia ja kilpailun voittaja saa palkinnoksi elokuvaliput. Näin **kehitämme** jälleen toimintaa, jotta se voisi olla monipuolisempaa ja innostavampaa kevätkauden alkaessa. Toiminnan alkuperäinen tavoite oli pitää nuoret poissa kaduilta ja mielestämme onnistuimme tässä tavoitteessa.

7 LOPPULUKU

Mielestäni sain opinnäytetyöstä tavoitteita vastaavan. Opinnäytetyön tavoitteena oli luoda toimintamalli, jolla voidaan kehittää kansalaistoimintaa niin, että toiminta olisi enemmän kansalaislähtöistä. Kansalaistoiminnan kehittäminen on kokonaisuudessaan iso kysymys, mutta uskon, että opinnäytetyössäni luoma malli auttaa kansalaistoiminnan kehittämisessä. Uskon, että toimintamalli toimii hyvin Auralan kansalaisopiston kansalaistoiminnan kehittämistyössä. Olisi mielenkiintoista nähdä tulevaisuudessa, toimiiko toimintamalli käytännössä. Vaikka toimintamalli on suunniteltu Auralan kansalaisopistolle, voi sitä hyödyntää myös muissa yhdistyksissä, järjestöissä ja kansalaistoiminnan kentillä, joissa koetaan, että toimintaa tulisi kehittää.

Sosiokulttuurinen innostaminen ei ole vielä Suomessa niin laajasti levinnyt, mutta toivon, että tämän opinnäytetyön myötä sosiokulttuuriseen innostamiseen pohjautuvaa kansalaistoimintaan hyödynnettäisiin enemmän kansalaistoiminnan kentillä. Sosiokulttuurinen innostaminen sisältää paljon niitä elementtejä, jotka ovat tärkeitä kansalaistoiminnassa: innostamista, motivointia, osallisuutta, yhdessäoloa ja vuorovaikutusta. Kansalaistoiminnan takana on usein innostuneita ja motivoituneita kansalaisia, jotka haluavat auttaa ja kehittää jotain tärkeäksi koettua asiaa.

Vuoden 2015 Hallitusohjelmasta käy ilmi, että opetuksesta, kulttuurista ja tieteestä sekä sosiaali- ja terveystalvasta säästetään useita miljoonia euroja vähentämällä palveluita ja lisäämällä palvelumaksuja. Näin ollen järjestöjen merkitys suomalaisessa yhteiskunnassa kasvaa edelleen. Kuten Alexander Stubb (2015) kirjoittaa artikkelissaan Järjestön rooli tulevaisuuden yhteiskunnassa, että kansalaistoiminnan ja järjestöjen merkitys yhteiskunnassa on valtavan suuri. Stubb nostaa esille kolme konkreettista haastetta, joihin järjestöjen tulisi yhteistyössä julkisen sektorin kanssa vastata tulevaisuudessa: yksinäisyyden torjumiseen, nuorten liikkumattomuuden ehkäisyyn ja vakavasti sairastuneiden vertaistukeen. Jotta näihin haasteisiin voidaan vastata, vaaditaan verkostoitumista ja yhteistyötä.

Opinnäytetyöni antaa tilaajalle eväitä toiminnan kehittämiseen. Etenkin imagon luominen ja verkostoituminen alueen kansalaistoimijoiden kanssa ovat asioita, joihin kiinnitetään jatkossa enemmän huomiota. Tilaaja on myös huomionnut opinnäytetyön myötä, että heidän toiminnastaan puuttuu innostaja, joka toimisi kehittäjänä ja ideojana ja olisi mukana toiminnassa alusta loppuun. Tähän asiaan kiinnitetään jatkossa enemmän huomiota kehittäessä kansalaistoimintaa Pohjola-salissa.

LÄHTEET

Auralan Setlementti ry. Mikä Aurala on? Viitattu 14.5.2015.

<http://www.aurala.fi/auralan-setlementti/mika-aurala-on/>

Auralan Setlmentti ry. Yleistä kansalaisopistosta. Viitattu 14.5.2015.

<http://www.aurala.fi/kansalaisopisto/yleista-kansalaisopistosta/>

Auralan Setlementti ry 2014. Toimintakertomus. Ei julkaistu.

Hallitusohjelma 2015. Viitattu 25.8.2015.

http://dynamic.hs.fi/arkku/tiedostot/23878780Hallitusohjelma_27052015.pdf

Harju, Aaro 2010. Yhteisellä asialla - kansalaistoiminta ja sen haasteet (2.painos).

Vantaa: Hansaprint Oy

Harju, Aaro 2004. Aktiivisten kansalaisten Suomi. Keskustelunavaus järjestöllisen koulutuksen tehostamisesta. Oikeusministeriön julkaisu. Helsinki: Oikeusministeriö. Viitattu 6.8.2015.

http://oikeusministerio.fi/fi/index/julkaisut/julkaisuarkisto/200411aktiivistenkansalaisensuomi/Files/OMJU_2004_11_Aktiivisten_kansalaisten_Suomi.pdf

Harju, Aaro 2013. Aktiivinen kansalaisuus, osallisuus, voimaantuminen, jne. – Miten ne liittyvät vaikuttamiseen?. Opintokeskus Kansalaisfoorumi. viitattu 17.8.2015.

[http://osallistu-fi-](http://osallistu-fi-bin.directo.fi/@Bin/19d908cae1ac9f699231bf1173d89ffb/1439796389/application/pdf/300707/Osallistumisen%20ja%20vaikuttamisen%20k%C3%A4sitteit%C3%A4.pdf)

[bin.directo.fi/@Bin/19d908cae1ac9f699231bf1173d89ffb/1439796389/application/pdf/300707/Osallistumisen%20ja%20vaikuttamisen%20k%C3%A4sitteit%C3%A4.pdf](http://osallistu-fi-bin.directo.fi/@Bin/19d908cae1ac9f699231bf1173d89ffb/1439796389/application/pdf/300707/Osallistumisen%20ja%20vaikuttamisen%20k%C3%A4sitteit%C3%A4.pdf)

Helander, Voitto & Laaksonen, Harri 1999. Suomalainen kolmas sektori. Rakenteellinen erittely ja kansainvälinen vertailu. Sosiaali- ja terveysturvan keskusliitto. Helsinki.

Helminen, Pekka 2013. Martin kirjastosta tuli Kulttuuriolohuone. Kansan uutiset 11.10.2013.

Härkönen, Sannaleena 2015. Suullinen tiedonanto 17.2.2015.

- Jurvansuu, Sari 2002. Paikallisyhdistysten menestystekijät – tutkimus kansalaistoiminnan hyvistä käytännöistä (1. painos). Vantaa: Nykypaino Oy
- Kurki, Leena 2000. Sosiokulttuurinen innostaminen (1.painos). Tampere: Osuuskunta Vastapaino.
- Kurki, Leena 2008a. Innostava vanhuus (2.painos). Tampere: Tampereen Yliopistopaino Oy – Juvenes.
- Kurki, Leena 2008b. Innostava matkailu. Tampere: Juvenes Print – Tampereen Yliopistopaino Oy.
- Koskiahho, Briitta 2001. Sosiaalipolitiikka ja vapaaehtoistyö. Teoksessa Antti Eskola & Leena Kurki (toim.) Vapaaehtoistyö auttamisena ja oppimisena. Tampere: Osuuskunta Vastapaino, 15-40.
- Laitinen, Hanna 2006. Mikä ihmistä motivoi osallistumaan? Teoksessa Laitinen Hanna (toim.) TULE MUKAAN! Osallistumisen edellytyksiä järjestötyössä. Vaajakoski: Gummerus Kirjapaino Oy, 6-19.
- Martin kulttuuriolohuone 2015. Viitattu 11.8.2015.
<https://martinkulttuuriolohuone.wordpress.com/about/>
- Mahdollisuuksien Tila 2015. Viitattu 11.8.2015.
<http://elavatuli.blogspot.fi/>
- Pikala, Anna & Ahola, Helinä & Katajarinne, Petri & Parkkola, Timo 2014. Luovuus ja liiketoiminta -työkirja: Käytännön työkaluja luovien alojen liikeidean ja liiketoiminnan kehittämiseen (1.painos). Humanistinen ammattikorkeakoulu.
- Patentti ja rekisterihallitus 2015. Yhdistysrekisteri. Viitattu 16.5.2015.
<https://www.prh.fi/fi/yhdistysrekisteri.html>
- Sajavaara, Pirkko & Remes, Pirkko & Hirsjärvi, Sirkka 1997. Tutki ja kirjoita (15. painos). Hämeenlinna: Kariston Kirjapaino Oy
- Stubb, Alexander 2015. Järjestöjen rooli tulevaisuuden yhteiskunnassa. Artikkel. Viitattu 25.8.2015.
<http://www.alexstubb.com/?p=973>

Suomen Setlementtiliitto. Kansalaistoiminta. Viitattu 14.5.2015.

<http://www.setlementti.fi/toiminta/kansalaistoiminta/>

Soste Suomen sosiaali ja terveys ry:n julkaisu. Toiminnan suunnittelu. Viitattu 11.8.2015.

<http://www.soste.fi/elinvoimaiset-jarjestot/arviointitoiminta/arviointitietoa/toiminnan-suunnittelu.html>

Taloustutkimus Oy 2015. Vapaaehtoistyö Suomessa 2010 ja 2015. Tutkimus.

Viitattu 11.8.2015.

http://kansalaisareena.fi/Vapaaehtoistyö_Suomessa_2010ja2015.pdf

Turun Kylätalo 2015. Viitattu 11.8.2015.

<https://kylataloturku.wordpress.com/>

Yeung, Anne Birgitta. 2002. Vapaaehtoistoiminta osana kansalaisyhteiskuntaa ihan teita vai todellisuutta? Tutkimus suomalaisten asennoitumisesta ja osallistumisesta vapaaehtoistoimintaan. Tiivistelmä tutkimuksesta. Viitattu 11.8.2015.

http://www.kansalaisyhteiskunta.fi/tietopalvelu/vapaaehtoistoiminta/vapaaehtoistoiminta_osana_kansalaisyhteiskuntaa_-_ihanteita_vai_todellisuutta

Yeung, Anne Birgitta. 2014. Miksi vapaaehtoistoimintaan? Artikkel. Viitattu 11.8.2015.

http://www.kansalaisyhteiskunta.fi/tietopalvelu/vapaaehtoistoiminta/miksi_vapaaehtoistoimintaan

HAASTATTELUT

Haastateltava 1. Haastattelu 20.10.2014. Turku. Christa Sirkiä.

Haastateltava 4. Haastattelu 26.6.2015. Turku. Christa Sirkiä.

Haastateltava 8. Haastattelu 8.7.2015. Turku. Christa Sirkiä.

LIITTEET

Liite 1. Haastattelurunko

Haastattelut

1. Mitä kansalaistoiminta mielestäsi on?
2. Oletko itse osallistunut kansalaistoimintaan?
3. Oletko järjestänyt kansalaistoimintaa?
4. Toivotko Pohjolan asuinalueelle enemmän kansalaistoimintaa?
5. Minkälaisesta toiminnasta olisi alueella hyötyä?
6. Koetko, että kansalaistoimintaa tulisi järjestää erityisesti tietyille kohderyhmälle esimerkiksi nuoret, eläkeläiset tai perheet?
7. Minkä foorumin kautta saisit parhaiten tiedon järjestettävästä kansalaistoiminnasta?
8. Osallistutko Auralassa kansalaistoimintaan?
9. Oletko ollut tietoinen, että Auralassa on järjestetty kansalaistoimintaa?
10. Osallistuisitko toimintaan, jos toiminta olisi mieleistä?
11. Haluaisitko itse järjestää kansalaistoimintaa?

Liite 2. Sähköisen kyselyn kysymykset

Setlementti
Aurala

HUMANISTINEN
AMMATTIKORKEAKOULU

Kysely kansalaistoiminnasta - Kysymykset

1. Ikä
2. Sukupuoli
3. Onko Aurala sinulle ennestään tuttu?
4. Kuinka usein käyt Auralassa?
5. Oletko käynyt Pohjola-salissa?
6. Mihin toimintaan olet osallistunut Pohjola-salissa?
7. Mitä kansalaistoiminta mielestäsi on?
8. Onko kansalaistoiminta käsitteenä sinulle ennestään tuttu?
9. Oletko osallistunut kansalaistoimintaan?
10. Minkälaiseen toimintaan olet osallistunut?
11. Osallistutko tällä hetkellä kansalaistoimintaan?
12. Oletko järjestänyt kansalaistoimintaa?
13. Minkälaista kansalaistoimintaa olet järjestänyt?
14. Oletko osallistunut Pohjola-salissa järjestettyyn kansalaistoimintaan?
15. Oletko ollut tietoinen järjestetystä kansalaistoiminnasta Pohjola-salissa?
16. Koetko, että Pohjolan asuinalue tarvitsee organisoitua kansalaistoimintaa?
17. Toivoisitko Pohjolan asuinalueelle kansalaistoimintaa?
18. Minkäikäisille toivoisit järjestettävän kansalaistoimintaa Pohjola-salissa?
19. Minkälaista organisoitua kansalaistoimintaa toivoisit Pohjolan asuinalueelle?
20. Osallistuisitko Pohjola-salissa järjestettävään kansalaistoimintaan?
21. Olisitko valmis järjestämään kansalaistoimintaa?
22. Minkälaista toimintaa olisit valmis järjestämään?
23. Koetko, että yhden (1) kerran viikossa järjestettävälle 9-12 -vuotiaiden iltapäiväkerhotoiminnalle olisi kysyntää Pohjolan asuinalueella?

24. Haluaisitko osallistua iltapäiväkerhotoiminnan järjestämiseen?

25. Minkä foorumin kautta saisit parhaiten tiedon järjestettävästä kansalaistoiminnasta?

26. Mikäli vastasit kysymykseen 19. tai 21. kyllä, niin jätä yhteystietosi. Muutoin yhteystietojen jättäminen on vapaaehtoista.